
Rozpoczynamy cykl artykułów poświęconych ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Artykuły będą prezentowane w formie komentarza do ustawy wg. kolejności artykułów. W pierwszej części omówimy preambułę.

„Dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju, i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiece nad dziećmi i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami - uchwała się, co następuje:”

Słowo preambuła pochodzi od łacińskiego słowa *praeambulare*, co znaczy iść wcześniej. Słowem tym określa się wprowadzenie do aktu prawnego, którego rolą jest wskazanie przesłanek jakie leżały u podstaw wydania danego aktu oraz cele jakie ustawodawca chce osiągnąć. Obecnie preambuła bardzo rzadko zamieszczana jest w treści ustawy i jest zarezerwowana dla tych aktów normatywnych, do których ustawodawca przywiązuje szczególną wagę, z uwagi na obszar regulacji (preambułę zamieszczono m.in. w takich aktach prawnych jak ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawa o ochronie zdrowia psychicznego, ustawa o postępowaniu w sprawach nieletnich).

Preambuła mimo, iż samodzielnie nie może stanowić źródła praw i obowiązków adresatów ustawy stanowi część aktu normatywnego, a jej treść może mieć znaczenie przy dokonywaniu wykładni przepisów ustawy. Potwierdza to m.in. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 11 maja 2007 r. K. 2/2007 (www.trybunal.gov.pl), który orzekł m.in. w sprawie zgodności z Konstytucją RP fragmentu preambuły do ustawy o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów. W uzasadnieniu wyroku wskazano, że *„sama w sobie preambuła nie rodzi skutków prawnych dla adresatów ustawy. Nie można jednak twierdzić, że jej brzmienie jest bez znaczenia (...). Ukierunkowuje jednak interpretację ustaw zaskarżonych, w tym także ustaw zmienianych tą ustawą, i sposób jej stosowania, i to nakazuje traktować preambułę jako wypowiedź normatywną, mającą znaczenie dla analizy konstytucyjności przeprowadzanej przez Trybunał Konstytucyjny. Preambuła przede wszystkim określa cel ustawy i determinuje jej charakter, co wpływa na ocenę, czy ustawa odpowiada standardom konstytucyjności.”*

Preambuła do ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprost wskazuje, że u podstaw regulacji leży dobro dziecka oraz dobro rodziny jako podstawowej komórki społecznej, przy czym dobro dziecka powinno być stawiane zawsze na pierwszym miejscu. W preambule wskazano również na potrzebę współpracy osób, instytucji publicznych i społecznych pracujących z dziećmi i rodziną. W razie wątpliwości przy interpretacji ustawy, w przypadku gdy nie będzie możliwe zastosowanie wykładni językowej konkretnego przepisu, należy mieć na względzie główny cel jaki przyświeca ustawie t.j. pomoc dziecku.